

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . " 5—
 Četrt leta . . . " 250
 Mesečno . . . " 1—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vln.
 od 6 redne petivrstice; pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust. --
„Straža“ izhaja v pon-
edeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

70 kilometrov pred Bukarešto.

Mackensenova donavska armada na več mestih prekoračila Donavo. — Obe armadi sta se ob Aluti združili. — Naši pred Aleksandrijo. — Rumunska armada pri Oršovi zajeta? — Naši zavzeli Rimnik-Valcea. — Na ostalih bojiščih nič posebnega. — Venizelos napovedal Bolgariji vojsko.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 26. novembra.

Uradno se razglša:

Vzhodno bojišče.

Armadska skupina generala-feldmaršala plem. Mackensena: Donavska armada je prikorakala do kraja Alexandria.

Prekoračenja bregov reke Donave, ki je bilo vsled nastale povodnji posebno otežkočeno, se je naša podonavska flotilja pod poveljstvom linijskega kapitana Lucič in avstro-ogrskih pionirskih oddelkov udeležila v odlični meri. Pri kraju Umluet severno od Sistova so sestrelili naši zrakoplovci sovražno letalo.

Armadska skupina generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa: Nemška kavalerija pod poveljstvom gener. poročnika grofa Schmettow je vzhodno od spodnjega toka reke Alute porazila sovražno kavalerijsko divizijo.

V dolini reke Alute smo zasedli Rimnik-Valcea; dalje proti vzhodu, kjer je bil sovražni odpor še hud, se naše čete približujejo kraju Curtea des Arges.

Nov napad ruskih stotnij na ozemlju južno-zahodno od Bekas je bil vnovič brezuspešen.

Armadska skupina generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Ruski oddelki, ki so prodirali pri Ocierki ob gornjem toku reke Styr, so bili vsled našega ognja razpršeni.

Italijansko bojišče.

Na kraški gorski planoti je topovski ogenj od časa do časa nekoliko živahnejši.

Na koroškem obmejnem ozemlju je sovražna artilerija obstreljevala nekatere posamezne kraje.

Oddelki naših letal je metali bombe na železniške naprave in barake pri Tolmezzo.

Balkansko bojišče.

Nobene spremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Iz nemškega uradnega poročila.

Berolin, 26. novembra.

Rumunsko bojišče.

Sunek sovražnih strelcev, ki ga je podpiral ogenj z morja, se je ob morski obali proti desnemu krilu dobroške armade izjalovil. Pred očmi maršala pl. Mackensena je donavska armada, ki je določena za nadaljno bojevanje v zahodni Rumuniji, prekoračila Donavo. Mi stojimo pred Aleksandrijo. Vsled južnega vremena je Donava zelo narastla. Radi tega je bilo treba premagati velike ovire, predno so mogle čete prekoračiti Donavo. Pri tem delu so izborni sodelovali vrli pionirji in cesarski motorni zbor c. in kr. donavskega brodograjskega pod poveljstvom linijskega kapitana Luciča in oddelki avstro-ogrskih pionirjev pod poveljstvom generalnega majorja Gangla.

Naši 70 km pred Bukarešto.

Armada generala Falkenhayna, ki je prodrla čez Sedmograško na rumunsko ravnino, je prišla v stik z Mackensenovimi četami, ki so prodrle iz Dobruče čez Donavo. Armadi sta se v Vlahiji združili in sicer vzhodno in zahodno od reke Alute. Naša bojna sila je še samo 70 km od Bukarešte oddaljena.

Venizelos napove Bolgariji vojsko.

London, 25. novembra.

„Exchange Telegraphen-Company“ poroča, da je Venizelosova vlada napovedala Bolgariji vojsko.

CESAR FRANC JOŽEF

Mrtvaške svečanosti

po Njih ces. in kr. Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I. v Lavantinski škofiji.

V najglobokejši žalosti molimo ob mrtvaškem odru svojega cesarja. Blago, bridkoizkušano srce preljubljenega deželnega očeta ne bije več. Najvdanejši in najljubeznivši sin sv. Cerkve ter izredno pobožni vladar, kakor so ga imenovali že papež Pij IX., On, ki je v strahu božjem modro in pravično 68 let z močno roko vladal in vodil usodo mogočne avstrijsko-ogrške monarhije, On je mrtev. Med tem, ko smo se pripravljali, da bi prav vredno praznovali obletnico Njegovega vladanja, nam je došlo prežalostno poročilo, da so Njih ces. in kr. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. v torek, dne 21. novembra 1916, ob 9. uri zvečer, v gradu Schönbrunn mirno in blaženo zaspali v Gospodu.

Ko se je sleherni avstrijski srce pretresujoča vest raznesla po Mariboru, so zaplapolale brž v jutro 22. novembra raz knezoškofijsko palačo, raz sosednje duhovske hiše in raz javna kakor zasebna poslopja žalobne črne zastave. Ob 9. uri predpoldne se je kn.-šk. konzistorij zbral k seji, v kateri je dal izraz svoji žalosti nad veliko nesrečo. Ob 11. uri je zadonel veliki zvon stolne in mestnožupnijske cerkve ter je mestu in okolici oznanil tužni glas o smrti Njih Veličanstva. Tisto uro se je podalo odposlanstvo kn.-šk. Lavantinskega stolnega kapitlja k c. kr. okrajnemu glavarstvu in je v odsotnosti Njih Ekselence prevzvišenega gospoda knezoškofa, ki so bili odpotovali k škofovskim zborovanjem na Dunaju, v imenu stolnega kapitlja in duhovščine zastopniku visoke c. kr. vlade na znanje dalo izraz najgloblje žalosti zavoljo smrti Njih Veličanstva.

Splošnemu žalovanju bodi primerna splošna mrtvaška svečanost. Povodom pretresljivega dogodka so kn.-šk. župnijski uradi že prečeli kot najprvo odredbo tuuradni odlok z dne 23. novembra 1916, št. 5874. zaradi mrtvaškega zvonjenja.

Zdaj je določen tudi že red pogrebnih slovesnosti. Prihodnji ponedeljek bo truplo raj. vladarja prepeljano iz Schönbrunn v dvorno grajsko kapelo. V torek in sredo, 28. in 29. novembra, bo počivalo na

mrtvaškem odru v c. kr. dvorani kapeli. V četrtek, dne 30. novembra, bo položeno k večnemu počitku cesarski grobnici pri očetih kapucinih.

Po visokem naročilu našega prevzvišenega na Dunaju bivajočega Nadpastirja se v dopolnitev zgoraj omenjenega odloka za dostojne mrtvašnice v Lavantinski škofiji določi naslednje:

1. Dne 30. novembra 1916, kot na dan pogreba Njih Veličanstva, se naj v vseh cerkvah po škofiji od 12. do 1. ure popoldne v znamenje žalosti zvoni z vsemi zvonovi.

2. V mariborski stolnici se bodo služile tri mrtvaške pete svete maše, prva najslavesnejša (z darovanjem milih darov) dne 2. decembra, druga dne 4. in tretja dne 5. decembra. Vsakikrat bo na predvečer polurno zvonjenje. K najslavesnejši zadušnici s petero absolucijo bodo povabljeni p. n. uradi.

3. V župnijah po škofiji naj oč. dušni pastirji primerno krajevnim razmeram odredijo in vernikom prej oznanijo mrtvaška sveta opravila. Opomnijo naj vernike, da se vkolikor mogoče polnoštevilno udeležijo mrtvašnic ter pobožno molijo za dušno vzveličanje svojega rajnega dobrotljivega cesarja. Na krajih, kjer se nahajajo javna oblastva, se naj ista prijazno povabijo k mrtvaški svečanosti.

4. Vrhutega naj sleherni duhovnik v škofiji odsluži eno sveto mašo za dušno vzveličanje umrlega vladarja.

5. V Cerkvenem zaukazniku 1916, št. VIII., odst. 150, str. 181 nsl., odredjeno slavlje obletnice nastopa vlade Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. izostane. Vrši se pa naj odločeno pobiranje milih darov za domoljubne namene — v pobožnem spominu na neomejno dobrotljivega in darežljivega preminulega vladarja.

„Molimo — tako pišejo naš premilostljivi Nadpastir z Dunaja na praznik sv. Cecilije dne 22. novembra 1916 — molimo goreče v teh dnevih žalosti in bolečine! Vsemogočni Bog poplačaj v dejanju in v čednosti močnemu cesarju njegovo globoko vero, njegovo trdno upanje in njegovo očetovsko ljubezen do zvesto vdanih sre podanikov! V Gospodu počivajoči vladar nam bodi vzgled in vzor potrpežljivosti, vdanosti v voljo božjo in neutrudljivega dela in napa za to, kar je resnično, dobro in vzvišeno!

Božje varstvo in božji blagoslov nad našo ljubo Avstrijo!“

Kn.-šk. Lavantinski konzistorij v Mariboru, dne 24. novembra 1916.

Martin Matek, rav. pisarne.

Pastirski list avstrijskih škofov.

Povodom smrti cesarja Franca Jožefa so izdali avstrijski škofje skupen pastirski list, ki se bo prečital na prižnicah. Podpisan je ta list od olomuškega nadškofa kardinala Skrbenskega.

Vatikanski list o cesarjevi smrti.

„Osservatore Romano“, glasilo Sv. Stolice, slavi globoko-verski čut rajnega cesarja Franca Jožefa I., ki je svojo močno krščansko vero vsak čas plemenito in zgledno javno kazal. Ob dunajskem evharističnem kongresu leta 1912 je cesar vključil slabemu

vremenu pred vsem ljudstvom papeževemu legatu izkazoval vladarske časti, sv. Evharistiji pa najponižnejšo vero. Cesar je krščanskim vladarjem in princem dajal plemenit zgled kot vdan in zvest sin cerkve in rimskega papeža. List končuje: Klanja se pred njegovim grobom, kjer mu v večnosti smehljajo mir, ki ga svet ne more dati, ki ga nikdar dal ni in o katerem je danes skoro izginila vsaka ideja, molimo, da bi visoka vlada njegovega naslednika za njemu podložne narode in celo človeštvo bila doba mira in prospeha.

Cesar na mrtvaškem odru.

Ko so mrtvega cesarja mazili in sta dva umetnika narisala zadnjo cesarjevo podobo, so ga dne 24. novembra oblekli v maršalsko gala-uniformo. Nato so ga položili v črno z žametom prevlečeno rakev, katero so potem dvignili na črni oder. Na tem odru ostane rakev do ponedeljka, dne 27. novembra. Na vsaki strani rakeve stojijo visoki srebrni svečniki z gorečimi svečami, pred rakevo pa je postavljeno veliko razpelo in posoda za blagoslovljeno vodo. Pri rakvi se neprestano opravljajo molitve. V ponedeljek, predno se bo cesarja pripeljalo iz Schönbrunn v grajsko cerkev, se bo žametna rakev, v kateri sedaj leži mrtvi cesar, položila v kovinasto rakev. Nato se bo ob navzočnosti članov cesarske rodbine vršila blagoslovljen trupla. Po blagoslovljenosti bodo rakev prenesli iz šenbrunskega grada po velikih stopnicah na veliko dvorišče. Sprevod se bo od tam vil mimo dela grada, kjer je stanoval cesar, skozi prednji grajski gaj proti cesarskemu gradu. Na čelu spreveda iz šenbrunskega dvorišča bo korakala duhovščina.

O tem se še poroča iz Dunaja:

Rakev stoji v kotu pisalne sobe, v kateri je cesar čez dan najraje delal in ki je poleg sobe, v kateri je cesar umrl. Mnogoštevilne luči na električnem lestencu gorijo noč in dan, na svečnikih pa svetijo voščene sveče. Pohištvo je potisnjeno ob steno. V sobi je postavljen oltar in več rdečeprevlečenih klečalnikov. Mrtvi cesar drži v sklenjenih rokah malo črno razpelo in nekaj cvetlic. Telo je pokrito z odejo iz zlatega tkanine. Na odeji leži več cvetličnih šopkov, ki so jih poklonili cesarju otroci cesarske družine. Rakev je pokrita s kopreno, skozi katero se cesarjeva postava čisto razločno vidi. Cesar je videti, kakor da bi počival v postelji. Glava je naslonjena na blazino iz belega atlasa.

V torek, dne 28. novembra, ob 8. uri zjutraj, bo po dovršeni blagoslovljenosti trupla občinstvu dovoljen vstop k odru. Na odru bodo na črnih, zlatoobrobjenih blazinah postavljeni avstrijska cesarska krona, ogrska krona sv. Stefana, nadvojvodski klobuk, inzignije reda zlatega runa, veliki križi drugih redov kakor tudi sablja, maršalska palica, klobuk in rokavice. V torek popoldne ob 6. uri bo obisk končan. V sredo bo vstop dovoljen od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer. V četrtek, dne 30. t. m., bo obisk dovoljen samo od 8. do 12. ure popoldne. Vse tri dni se bodo od 8. do 12. ure popoldne brale pri vseh oltarjih sv. maše-zadušnice. Od 9. do 10. ure popoldne in od 12. do 1. ure popoldne se bo zvonilo po celem Dunaju z vsemi zvonovi.

Rakev so zaprli.

Rakev s cesarjevim truplom so v soboto, dne 25. novembra, zvečer zaprli. Vsled tega bo cesar v dvorni cerkvi postavljen na mrtvaški oder v zaprti rakvi.

Državni poslanci pri cesarjevem pogrebu.

Predsednik državne zbornice dr. Sylvester je imel dne 25. novembra pogovor z najvišjim cesarskim dvornim uradom glede udeležitve državnih poslancev na pogrebu. Toliko je gotovo, da se bodo udeležili cesarjevega pogreba avstrijski in ogrski državni poslanci. Ogrski državni poslanci bodo v sprevodu korakali pred avstrijskimi, ker se jih bo smatralo kot goste na Dunaju.

Žalna zastava na zvoniku cerkve sv. Stefana.

V petek, dne 24. nov., popoldne so tri spretni plezalci zanesli črno žalno zastavo na vrh slovitega zvonika cerkve sv. Stefana na Dunaju. Na stotine ljudi je sledilo kretanju plezalcev.

Prisega novega cesarja v Avstriji.

Novi cesar bo prisegel in bo kronan nekako v sredi meseca decembra t. l. Prisegel bo ob navzočnosti članov državnozbornice in gosposke zbornice v državnih zbornici ali pa v dvorni prestolni dvorani. Iz poučenih političnih krogov se poroča, da bo cesar položil slovesno prisego pred avstrijskim državnim zborom v nedeljo, dne 10. decembra.

Kronanje na Ogrskem.

Na Ogrskem se že vršijo priprave za kronanje novega kralja. V ministrskem predsedstvu se je dne 24. novembra vršilo tozadevno posvetovanje. A dasiravno je splošna želja, da se z ozirom na vojsko in žalovanje po umrlem cesarju kronanje kolikor

mogoče pospeši in vrši bolj priprosto, vendar se ni mogoče izogniti večjim slovesnostim, ker so iste v državnih zakonih in v ustavi strogo predpisane. Kronanje se bo gotovo vršilo še pred Božičem. Dan še ni končno veljavno določen, ker se še mora prirediti vse potrebno za te slovesnosti. Kronanje se bo vršilo približno v istem okviru kakor leta 1867. Kot palatin bo nastopal ministrski predsednik grof Tisza, ki bo skupno s kardinalom Czernohom dejal novemu kralju krono na glavo. Kraljico pa bo kronal vesprinski škof, kardinal baron Horny, kateri nosi tudi naslov „kraljičin kancelar.“ Kronanje se bo vršilo v cerkvi sv. Matije. V kraljevem gradu se že vršijo priprave za sprejem nove kraljevske dvojice. Nekateri so menja, da grof Tisza kot protestant pri dejanju katoliške cerkve ne more izvrševati službe palatina. A Tiszovi prijatelji pa zopet pravijo, da pri kronanju ne gre za cerkveno, ampak za državnoopravno opravilo, pri katerem mora grof Tisza izvršiti svojo dolžnost. Novejša poročila pravijo, da se utegne kronanje vršiti med 15. decembrom in Božičem, najbolj verjetno dne 18. decembra. Kralj bo že nekaj dni prej dospel v Budimpešto.

Višji dvorjaniki cesarja Karola.

Cesar Karol je imenoval kneza Montenuovo za svojega višjega komornika. Za njegovega namestnika pa je imenovan bivši zunanji minister grof Berchtold. Knez Montenuovo je bil tudi višji dvorni komornik rajnega cesarja.

Cesar imenoval svojega vzgojitelja za tajnega svetnika.

Cesar Karol I. je imenoval svojega vzgojitelja grofa Wallis za tajnega svetnika.

Spomenik za cesarja na Dunaju.

V dunajskih visokih krogih snujejo načrt, postaviti spomenik rajnemu cesarju in sicer se bo nahajal spomenik na prostoru v sredini parka, ki obdaja dunajsko votivno cerkev. Spomenik bodo začeli graditi v zelo kratkem času.

Spomenik za kralja v Budimpešti.

V ogrski državni zbornici bo stavljen zakonski predlog, da se postavi rajnemu ogrskemu kralju spomenik na prostoru pred gričem, na katerem se vrši del kronanja ogrskih kraljev. Zakonska predloga bo bržčas enoglasno sprejeta.

Cesarjev prvi in zadnji podpis.

Cesar se je zadnjikrat podpisal s polnim imenom na diplomu, ki se je izročila bivšemu hrvatskemu banu Čuvaju ob priliki, ko je bil povzdignjen v baronski stan. Slučaj je, da se je cesar pri svojem nastopu podpisal najprvo na pismo, s katerim je bil nek baron Adolf Čuvaj imenovan za oddelnega načelnika v takratnem hrvatskem ministrstvu v Budapešti.

Najstarejši evropski vladarji.

Cesar Franc Jožef je bil kakor znano najstarejši evropski vladar. Na njegovo mesto stopi sedaj vladajoči knez Janez II. lichtensteinski, ki je bil rojen dne 5. oktobra 1840. Temu stoji glede starosti najbližje črnogorski kralj Nikita, rojen dne 25. septembra 1841. Na tretjem mestu stoji srbski kralj Peter, ki je rojen dne 29. junija 1844. Kot četrti najstarejši evropski vladar se navaja turški sultan Mohamed, rojen dne 3. novembra 1844.

Cesarji Karoli.

V zgodovini habsburške vladarske hiše najdemo več vladarjev z imenom Karol. Najslavnejši je bil cesar Karol Veliki, ki je vladal nekdanjo Veliko Avstrijo v letih 1500 do 1558. Nazivali so ga poleg Karol Velikega tudi Karol V. Ta mogočni cesar je vladal tedaj tudi nad nemškim cesarstvom, nad Nizozemsko, Milanom, Neapoljem in Španjsko. Reklo se je, da v njegovem cesarstvu nikdar solnce ne zaide. Karol V. je bil sloviti vojskovodja in je premagal veliko sovražnih vojsk. Ko je bil star 56 let, je odložil vse svoje krone in časti in se je odtegnil kot navaden menih posvetnemu šumu in trušču ter se je nastanil v samostanu sv. Juste na Španskem, S Karolom VI. (očetom cesarice Marije Terezije) je izumrl habsburški vladarski rod. Od tedaj nam vlada cesarska rodbina habsburško-lotarinška.

Rumunsko bojišče.

Naši so dne 23. novembra zavzeli mesti Orșova in Turn-Severin ob Donavi. Sovražnim četam, ki stojijo v prostoru severno od črte Orșova—Turn-Severin, je odrezan povratek. Naši oddelki, ki so zasedli Crajevo, so že prekoračili spodnji tok reke A-lute. Severno od Campolunga in Sinaje se sovražnik kičevito upira našemu prodiranju.

Armada maršala Maokensena je v Dobruči na

več mestih prekoračila Donavo. Rumuni so svojo donavsko črto premaknili dalje proti severu.

Orșova in Turn-Severin.

Avstrijska armada, ki se bori v južnozahodnem koncu Rumunije (Vlahije), je dne 23. novembra zasedla mesti Orșova in Turn-Severin ob Donavi. Zavzetje Turn-Severina je velike važnosti, ker leži to mesto na važnem donavskem ovinku v bližini ogrsko-srbske-bolgarske meje. Mesto, ki šteje približno 20.000 prebivalcev, ima važno пристanišče. Odslej se lahko naše čete v Vlahiji preskrbujejo po Donavi.

Mackensenova armada prekoračila Donavo.

Iz Berolina se dne 24. novembra brzojavlja: Čete armadne skupine maršala pl. Mackensena so na več mestih prekoračile Donavo.

Donava od Orșove do Črnevede prosta.

S tem, da so Mackensenove čete prekoračile na več mestih Donavo in se je rumunska armada na črti Železna vrata—Ruščuk—Črnayoda umaknila od Donave, je za naše ladje promet po Donavi do Črnevede prost. To je za preskrbo naših armad v Dobruči in Vlahiji velikega pomena, ker ni treba vojne-ga gradiva dovažati več po daljših ovinkih po železnicah in slabih cestah, ampak po kratki vodni poti.

Rusko bojišče.

Iz ruske fronte nobenih posebnih novic. Veliko pozornost vzbuja odstop ruskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Stürmerja, ki je bil nasprotnik brezobzirnega nadaljevanja vojske. Pravijo, da bo po Stürmerjevem odstopu prišla na ruskem dvoru zopet bojna stranka na površje. Nekatera poročila pravijo, da bodo Rusi v bližnjih dneh pričeli z ofenzivo, da tako razbremenijo Rumune.

Nov vrhovni poveljnik proti Rumunom in Rusom.

Naš cesar je imenoval generalnega polkovnika nadvojvodo Jožefa za svojega naslednika v vrhovnem poveljstvu na rusko-rumunski fronti. Nadvojvoda Jožef je bil v začetku vojske poveljnik na ruski in potem tudi na italijanski fronti.

Italijansko bojišče.

Na soški fronti je zopet na obeh straneh ožive-lo artilerijsko delovanje. Skoro gotovo stojimo sedaj pred novimi dogodki.

Fej, izdajice!

Iz Zeneve v Švici se poroča dne 24. novembra: V Italijo je dospel kakih 2500 avstrijskih vojni-h vjetnikov italijanske narodnosti, ki jih je Rusija osvobodila vojnega vjetništva. „Rešeni“ so korakali v sklenjenih vrstah po ulicah mesta Milan in so nosili na čelu zastave mest Trst, Trident, Zader in Dalmacije ter na stotine drugih zastav. Godba je svirala koračnice. Vse vojaške in civilne milanske oblasti so korakale z „odrešenci“, dočim je velika ljudska množica vriskajoč pozdravljala korakajočo četo. Med „odrešenci“, kateri se bodo sedaj na italijanski fronti borili proti svojim prejšnjim tovarišem, se nahaja tudi 21 častnikov.

Macedonsko bojišče.

Severno od Bitolja se vrše ljuti napadi Sarra-love armade na bolgarske postojanke. Napad laških čet na utrjeno bolgarsko postojanko Tarnovo severno-zahodno od Bitolja dne 24. novembra je bil krvavo odbit. Na ostali fronti topovski ogenj. Četverosporazum zahteva od Grčije, da mu mora do dne 1. decembra izročiti vso artilerijo, do dne 15. decembra pa vse druge vojaške zaloge orožja in municije. — Venizelosova vlada v Solunu je napovedala Bolgariji vojsko.

Francosko bojišče.

Vsled skrajno slabega vremena je ljutost bojov na francoskem bojišču nekoliko ponehala. V noči od 23. na 24. novembra je udril oddelek nemških torped-

nih rušilcev v izliv reke Themse, poškodoval razne pristaniške naprave ter obstreljeval v pristanišču usidrane angleške trgovske ladje.

Grčija.

Četverozvezni poslaniki zapustili Grčijo.

Četverosporazum je zahteval od Grčije, da izžene iz Aten in sploh iz Grčije poslanike Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije.

Kakor se sedaj poroča listu „Corriere della Sera“ iz Aten, so morali dne 22. novembra popoldne zapustiti Atene poslaniki Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije. Vkreali so se na grški parnik „Mykali“, ki je bil zasidran v pristanišču Pirej. Parnik je odplul v smeri proti Kavali. Na parniku se je nahajalo okrog 30 oseb in sicer ne samo poslaniki in atašaji, ampak tudi profesorji in slušatelji avstrijskega in nemškega arheološkega zavoda v Atenah, eden nemški žurnalist, nekaj žensk in otrok. Prostor pred ladjo so zaprli francoski in grški vojaki. Na ladji in krovu sta se podala grški dvorni maršal in minister zunanjih zadev, da izročita odpotujočim poslovilne pozdrave kralja in vlade. Do kakih demonstracij ni prišlo. Francoski in angleški uradniki so skrbno pregledovali listine odpotujočin. Ko sta na parniku zaplapolali avstrijski in nemški zastavi, ju je dal takoj odstraniti francoski častnik, ki se je nahajal na krovu ladje. Dva uradnika grškega zunanjega ministrstva sta spremljala odpotujoče do Kavale. Varstvo nemških podanikov, živčih v Grčiji, je prevzela nizozemska, avstro-ogrskih podanikov pa vlada Združenih držav Severne Amerike.

Največji angleški bolniški parnik „Britannia“ se potopil.

Dne 21. novembra se je potopil pri grškem otoku Kea (južno-vzhodno od Aten) največji angleški parnik „Britannia“. Parnik je trčil na mino in se v 50 minutah potopil. Na krovu je imel 1100 ranjencev, ki so bili večinoma vsi rešeni; utonilo je baje samo 200 oseb. Potopljeni parnik je bil dolg 300 metrov in širok 30 metrov, je torej bil največji angleški parnik, zgrajen še leta 1915. Angleška vlada sumiči Nemčijo, češ, da je parnik potopil nemški podmorski čoln, a nemška vlada je izdala uradno poročilo, da parnika „Britannia“ ni potopil nemški podmorski čoln.

Tripolitaniya izgubljena za Italijo.

Iz Carigrada se poroča:

Italija je z denarjem podkupila tripolitanskega duhovnega poglavarja Ben Chetwi in mu dala na razpolago veliko orožja, da pridobi Tripolitaniyo zopet za Italijo. Ben Chetwi je pa z italijanskim orožjem oborožil veliko armado, z njo napadel Italijane, in jih na raznih krajih užugal. Italijanske izgube znašajo 20.000 mož. Iz cele Tripolitaniye so pregnani Italijani, le v petih obrežnih mestih se še držijo. Domači tripolitanski poglavarji so sedaj upeljali povsej Tripolitanijo ravno tisto ustavo, kakor je bila l. 1911, predno je Italija zasedla Tripolitanijo. Tripolitaniya je za Italijane za sedaj izgubljena.

Politične vesti.

Katoličani v Nemčiji se pripravljajo na bodoče delo. V Kolinu se je pred kratkim vršilo zborovanje katoliškega centra v Porenju. Poslanec Gisberts je na tem zborovanju med drugim izvajal sledeče: Skrajni čas je, da se stranka katoliškega centra pripravi na velike naloge, ki jih bo prinesla svetovna vojska ob koncu bojevanja. Med vojsko je politično življenje sicer zaostalo, a treba je že sedaj v stranki pripravljati tla za bodoče delo, da bo stranka v vsakem oziru in na vse pripravljena. Pri tem se ni treba bati, da bi se razdel sedanji „Burgfriede“, kajti pri tem se ne gre za boj z nasprotnimi strankami, ampak za pozitivno delo v lastni stranki. Za stranko katoliškega centra je najvažnejša naloga, da ohrani svojo moč in silo in da bo z notranjo slogo uveljavila v parlamentih rešitev velikih vprašanj. Radi tega se mora sedaj posebno razviti notranja organizacija strankinih zaupnikov. Pričeti se mora tudi z zborovanji, da se ljudstvo pouči o ciljih, važnosti in nasledkih sedanje vojske ter da se dobro razpoloženje med ljudstvom zopet oživi in vsem pesimističnim naporom stopi odločno na prste. Nadalje se mora ljudstvo s shodi pripraviti na velike naloge, ki jih je treba rešiti. Ne more se tajiti, da je tudi med centromovimi volilci in sicer med posameznimi stanovni nastalo tekmo vojske več nesporazumljenj. Stranka mora z vsemi močmi delati na to, da se ta nesporazumljenja nerazpasejo, ampak da bo

med kmetskimi in meščanskimi sloji v bodoče vladal lep sporazum. Strankino načelo, da se mora s politiko, ki temelji na pospeševanju in ohranitvi krščanskih kulturnih idealov, doseči bratska sloga med posameznimi stanovni. Ta cilj bo domovini še posebno po vojski posebno potreben — Poročilu poslanca Gisbertsa je sledil živahen in daljši razgovor. Povdarjalo se je posebno, da je treba po vojski paritete in svobode za katoliške redove. Naglašalo se je tudi načelo, da je treba na shodin razpravljati o rimskem vprašanju. Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva ustanovitev pokrajinskih odborov, kateri bi naj imeli v posebni evidenci ugodno rešitev gospodarskih vprašanj za vse stanovne, ki so v stranki zastopani. Posebno pa se povdarja v resoluciji potreba podrobnega dela v posameznih strankinih organizacijah. — Kakor se pripravljajo katoličani v Nemčiji na bodočo veliko dobo, tako bi se naj tudi pripravljali katoliški Slovenci in Hrvati, da nas čas po vojski ne bo našel nepripravljeni.

Novi nemški poslanik na Dunaju. Iz Berolina se poroča, da bo poslanik grof Botho Wedel imenovan za cesarskega poslanika za izvanredne zadeve na Dunaju.

Sprememba v ruskem ministrskem predsedstvu. Ruski ministrski predsednik in ob enem zunanji minister Stürmer je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan državni tajnik in prometni minister Trepov. Stürmer se povrne zopet v dvorno službo. Stürmerja je baje vrgla ruska vojna stranka, ker je bil mož precej naklonjen mirovnemu gibanju in je bil nasprotnik brezobzirnega nadaljevanja vojske. Kaka bo odslej smer ruske politike, se še sedaj ne more reči. S carskim ukazom je zasedanje ruske dume in državnega sveta prekinjeno do 2. dec.

Tedenske novice.

Zalno odposlanstvo pri c. kr. namestniku. Zadnjo soboto, dne 25. novembra, sta poslanec dr. Korošec in deželni odbornik dr. Verstovšek prišla k c. kr. namestniku grofu Claryju v Gradec ter ga kor izvoljena zastopnika Slovencev na Štajerskem prosila, da javi na Najvišjem mestu najgloblje sožalje slovenskega prebivalstva na Štajerskem povodom smrti Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Slovenci ne stojijo ob cesarjevem mrtvaškem odru samo žalostni, ampak tudi hvaležni, ker je bila pod močro vlado pokojnega cesarja dana tudi Slovincem možnost, da so v narodnem, prosvetnem in gospodarskem oziru ukoreninili pogoje za svoj obstanek. Obenem sta slovenska poslanca izrazila cesarskemu namestniku željo, da javi tudi novemu vladarju izraze neomajljive zvestobe in udanosti štajerskih Slovencev napram Njegovi visoki osebi, cesarski hiši in monarhiji. Odkar živijo Slovenci pod močnim žezlom Habsburžanov, so bili vedno zvesto udani Habsburžanom. Taki ostanejo Slovenci tudi v bodoče. C. kr. namestnik grof Clary se je zahvalil za izraženo sožalje, dobro vedoč, da prihaja iz odkritosrčnih src slovenskega naroda. Z veseljem je sprejel tudi udanostno izjavo, povdarjajoč, da svojo zvestobo Slovenci izražajo ne samo v besedah, ampak tudi v dejanju na bojiščih in v zaledju.

Sožalje katoliško-narodnih slovenskih organizacij. Sožalje povodom smrti presvitlega cesarja Franca Jožefa so izrekle in obljubo zvestobe in udanosti napram vladarski hiši Habsburžanov in novemu cesarju Karolu so obnovile na pristojnih mestih katoliško-narodne slovenske organizacije: Slovenska Kmečka Zveza, Slovenska Krščansko-Socialna Zveza, Katoliško tiskovno društvo, Pododbor Telovadnega društva Orel, Slovenska Straža, Ljudska Posojilnica itd.

Slovenska Kmečka Zveza sklicuje odborovo sejo, v kateri se bo posvetovala o različnih gospodarskih vprašanjih, posebno o novi deželni dokladi na vino in vinski mošt.

Nadvojvoda Evgen — maršal. »Pester Lloyd« poroča, da bo uradni naredbeni list te dni priobčil imenovanje nadvojvoda Evgena za feldmaršala.

† Kanonik Fr. Povše. V Novem Mestu na Dolenjskem je dne 21. novembra umrl 87letni kanonik preč. g. Franc Povše. Svetila blagemu pokojniku večna luč!

Odlikovan slovenski vojni kurat. Ogrski Slovencec č. g. Anton Mintsek, vojni kurat, doma iz Sobote, je imenovan za tahovskega nadkurata. Dozdaj je dobil že sledeča odlikovanja: Signum laudis, zlat zaslužni križec s krono in Franc Jožefov viteški križec.

Odlikovani slovenski letalec. Sloviti letalec, ogrski Slovenec Stefan Hozjan, je bil nedavno radi svojih junaških činov odlikovan z zlato hrabrostno kolajno. Hozjan ima že poprej štiri odlikovanja.

Slovensko-ogrske novice. „Novine“ poročajo: Novi okroglinški sodnik je postao v Monoštri g. dr. Berta Benč, v Soboti pa g. dr. Grandpierre Eugen. — Dolnjelendavski okraj dobi 280 metrov sladkorja, šteri de se na karte delio razno. — Podpora se podigne v tistih družinah, kje se od štirih več ljudi more hraniti. Okrajni glavar (förszolgabiro) sme zato v teh družinah deco od 2 do 8 let staro za podporo spisati. Pri okrajnom glavari se treba glasiti po notariušah. — Trgovci ne smejo svojega blaga za znanje odavati, nego samo za peneze. Če se oblasti nazonijo, do kaznuvani.

Vojaški kurat piše o Slovincih. Gospod vojaški kurat L. Turšič piše: „Par dni po hudem spopadu s sovražnikom na soški fronti, ko so se naši slovenski fantje in možje zopet vrlo obnesli, mi je rekel stotnik, bataljonski poveljnik: A, prijatelj, s temi fanti, kamor hočeš, v nebesa ali v pekel! Povsod in vedno sem jih hvalil, a nikdar bi ne verjel, da so taki. Severno od Lokvice so prekosili sami sebe ...“

Vojaška cenzura na Češkem odpravljena. Vlada je odredila, da je na Češkem, izvenzemski mesto Dečín, popolnoma odpravljena vojaška cenzura.

Občine za vojno posojilo. Slovenske občine bodo za to vojno posojilo podpisale precejšnje svote. Bodoča deželna občinska kreditna banka razpošilja našim občinam ponudbo za posredovanje. Še ugodnejše se dobiva denar pri avstro-ogrski banki in pri vojni posojilnici. Tudi domače posojilnice bodo rajde šle občinam na roko. Vsaki občini je seveda na pristo dano, pri katerem zavodu najme denar, glavno je, da podpiše posojilo in stori s tem svojo domoljubno dolžnost.

Občinam. Naše posojilnice občinam za podpisovanje vojnega posojila gredo z istimi ugodnostmi na roko, kakor drugi denarni zavodi. Poslužujte se domačih denarnih zavodov in podpisujte vojno posojilo!

20vinarski novi iz niklja. Stranke se opozarjajo na to, da se sprejemajo 20vinarski novi iz niklja v privatnem prometu v smislu razpisa c. kr. finančnega ministrstva z dne 31. julija 1916, drž. zak. št. 237, le še do 31. decembra t. l., radi tega naj se vporablja ti novi za plačila pri državnih blagajnah in uradih, ali naj se zamenjavajo pri istih, oziroma pri mariborski filijalki avstro-ogrske banke.

Novi kovinasti novi in znamke. Dunajski listi pišejo, da bodo začeli že te dni kovati nove novce iz zlata, srebra, niklja in železa, na katerih se bo nahajala podoba našega novega cesarja. Istotako bodo začeli izdajati nove poštne znamke, na katerih se bo nahajala podoba našega novega cesarja Karla I.

Davek na vžigalice v Avstriji je nesel od 18. do 30. septembra t. l. 764.544 K, v mesecu oktobru pa 2.198.302 K. Finančna uprava ni računala na tako velik uspeh.

Važna odločba upravnega sodišča glede podpor. Upravno sodišče na Dunaju je z odločbo št. 5252-1916 razsodilo, da morajo okrajne preskrbovalne komisije nakazati podporo tudi tedaj, ako je vpoklicanec družino ali svojce podpiral le z neznatnim zneskom. Neka mati se je namreč pritožila, da ji je okrajna komisija odbila prošnjo za podporo vsled tega, ker ji je sin pošiljal na leto le okrog 100 K podpore. Upravno sodišče stoji na stališču, da se mora dati podpora svojem tudi tedaj, če so jih vpoklicani podpirali samo s kakim manjšim zneskom. Naj se torej tisti, ki so v tem oziru prizadeti, obrnejo z novo prošnjo na okrajno komisijo in če jim ta prošnja odbije, se naj pritožijo na upravno sodišče.

Na naslov davčnih uradov. Iz mariborskega okraja se nam piše: Za sestavo občinskih proračunov morajo davčni uradi vsako jesen poslati občinam izpisek, koliko cesarskega davka se skupno plačuje v celi občini in koliko je tega davka odpisanega. Davčni uradi pa navadno zapišejo samo predpisano davčno svoto, a ne izpolnijo predala, koliko je davka odpisanega. Vsled te „pozabljivosti“ gg. uradnikov nastanejo za občine velike neprilike. Evo slučaj! Neka občina mariborskega okraja plačuje pritižno 3200 K cesarskega davka. Ko se je lansko leto sestavljal proračun za leto 1916, je občina vprašala, ali je za zadnja leta kaj davka odpisanega ali ne. Davkarja je odgovorila, da ne. In letos se je izkazalo, da je bilo že leta 1914 in 1915 odpisanih približno 1000 K za vsako leto. Ker občina leta 1915 pri sestavljanju proračuna in določitvi višine občinskih doklad ni mogla vpoštevati davčnega odpisa, da bi nastavila višje doklade, ima letos nad 1000 K primanjkljaja in sicer ne po lastni krivdi, ampak vsled tega, ker jo davkarja ni obvestila o odpisu davkov. 1000 K primanjkljaja za majhno občino je hud udarec, ki se ne more hitro popraviti. Svetujemo občinam, da vedno zahtevajo od davkarja tudi izkaz, koliko davka je odpisanega, sicer lahko pridejo po tuji krivdi v enak neljub položaj, kakor prej omenjena občina.

Gospodarske novice.

Kaj je s prosom? Ker ponekod pomotoma zahtevajo mlinarji dovoljenje za phanje prosa, vprašajo nas kmetje, kako je z zadevo. Poslanci Kmečke Zveze so se zadnjo soboto, dne 25. novembra, oglasili

pri c. kr. namestništvu v Gradcu ter izvedeli sledeče: Čez proso je sicer izrečena zapora, toda ker ga je malo in se rabi za otroško prehrano na deželi, se niti ne odjema niti se vračuna med količino žita, ki je za osebo na leto določena. Vsled tega ni treba za phanje imeti nobenih dovoljenj, mlinarji lahko prosto pšejo, posestniki prosto vozijo na stope. To se je o. c. kr. namestnije javilo tudi vsem okrajnim glavarstvom.

Proti nameravani vinski dokladi v višini 9.50 K za hl, blizu 30 K za polovnjak, so se v imenu Slovenske Kmečke Zveze obrnili poslanci dr. Korošec, Pišek in dr. Verstovšek s pritožbami na ministrskega predsednika, finančnega in poljedelskega ministra ter na c. kr. namestnika. Občine, okrajni zastopi in podružnice Kmetijske družbe naj storijo takoj isto, sicer bo prepozno.

Mlini ob Muri. Cesarski namestnik grof Clary je na prošnje občin Čersak in Sečnica ob Muri odredil, da se sme odslej kmetško žito iz teh dveh občin dajati v Rupov mlin v Gersdorfu ob Muri v zmletje. Seveda se mora poprej odposlati od občine na glavarstvo običajna karta za mlin. Posestniki so tega uspeha zelo veseli in so hvaležni za to cesarskemu namestniku in našim slovenskim poslancem, ki so posredovali v prid posestnikom.

Razdelitev sladkornih kart. Iz Št. Ija v Slov. gorisah se nam poroča, da je tamošnji urad za razdelitev sladkornih in drugih kart dajal ljudem dne 25. in 26. novembra mnogo manj sladkornih kart, kot je predpisano. Družine, ki imajo prehraniti po 10 oseb, so dobile samo po 4-6 kart. Okrajno glavarstvo prosimo pojasnila.

Veliko pomanjkanje sladkorja na kmetih. Iz kmetijskih krogov se nam poroča, da vlada na kmetih že cele mesece veliko pomanjkanje sladkorja. V tem oziru je v mestih vendar nekoliko boljše. V konjiškem okraju so n. pr. večinoma vsi kmetje že celih 6 tednov brez vsake trohice sladkorja. Ako dobi kak travec par grud sladkorja, je v par urah vsa zaloga razprodana. Nujno potrebno je, da se temu takoj odpomore.

Omejitev uporabe kave. Vsled popisovanja zarlog kave v Avstriji se je dognalo, da je nastala potreba omejiti uporabo kave. Določa se, da se veljavnost kavinih kart, glasečih se do dne 1. decembra 1916, podaljša do dne 20. januarja 1917. Nadalje se določa, da bodo smeli prodajati kavo po kavarnah, gostilnah in hotelih samo do 10. ure predpoldne in od 8. do 10. ure zvečer. Ta poslednja odredba bo stopila v veljavo dne 11. decembra.

Prošnje za odlog oddaje kovinastih predmetov. Ministrstvo je odredilo, da se naj prošnje za odlog oddaje kovinastih predmetov pošiljajo samo na c. kr. okrajno glavarstvo. S pošiljanjem takih prošni na razna ministrstva se ugodna rešitev prošnje samo zavleče.

Pameten nasvet. Kakor znano, doseže osrednja vnovčevalnica za živino na Dunaju, ki po svoji graški podružnici vodi tudi na Štajerskem nakup in prodajo živine, lep dobiček, ki se steka v poseben fond. Kulturni svet na Češkem se je sedaj obrnil na poljedelsko ministrstvo s prošnjo, da se naj ta sklad uporabi za izvanredno pospeševanje živinoreje. Ta nasvet je tem bolj na mestu, ker je gotovo, da bo živinoreja v bodoče, posebno pa po vojski, nujno potrebovala izdatne pomoči. Dobro bi bilo, da bi se kmetijske stanovske organizacije obrnile z enako zahtevo do poljedelskega ministrstva.

Utesnitev prevažanja tovarnega blaga. Železniško ministrstvo naznanja, da je z ozirom na sedanji rezen položaj, ker ima železniške vozove na razpolago večinoma vojaška uprava, prevažanje tovarnega blaga zelo težavno in tudi ni uganja, da bi se to v doglednem času izboljšalo. Poleg tega je dala železniška uprava preostale vozove na razpolago tudi za nujne aprovizacijske zahteve in tako pride v poštev za navadni tovarni promet prav malo vozov. V očigled teh razmer se pač tozadevne pritožbe ne morejo tako vpoštevati, kakor v normalnih časih, kar naj interese vpoštevajo. Zaradi preje navedenih razmer se bode prevažanje tovarnega blaga še bolj utesnilo.

Najvišje cene za deteljno seme. Vlada je določila za deteljno seme najvišje cene, ki se glede kakovosti blaga gibljejo med 275 K do 550 K za meterski stot. Promet z deteljinim semenom bo urejeval, kakor smo že poročali, poseben urad v poljedelskem ministrstvu.

Zakaj je železo tako drago? Zveza avstrijskih livarn za železo je vnovič zvišala cene za železo v vseh oblikah za 5 do 15%. Od izbruha vojske dosejajo cene za železo že štirikrat zvišali. Tako n. pr. znaša sedaj cena za železo v palicah 35 K, dočim je znašala pred vojsko samo 18 do 20 K. Zakaj je sedaj železo tako drago, je najbolj razvidno iz ravno kar priobčenega letnega poročila praških livarn za železo, ki izkazuje v preteklem poslovnem letu že

blizu 11.000.000 K čistega dobička, tako, da bo razdeljevala 42% dividend. Vse drugače je pa pri kmetiistvu. Kmet dobi za meterski stot krompirja 9 K, nakupovalnice ga pa prodajajo po 16 K za meterski stot, torej 7 K dobička brez velikega truda in stroškov. Nehote se vsili vprašanje, ali ni nobenega sredstva, da se odpravijo taki vnebovpijoči nedostatk? Ako so skoro za vse kmetijske pridelke nastavljenе že najvišje cene, naj bi bile določene tudi za železo — brez katerega si kmetištva ne moremo nikakor predstavljati.

Razne novice.

Rodila se in umrla isti dan kot cesar. V Piranu v Istri je umrla dne 21. novembra nekaj ur po smrti našega cesarja Franca Jožefa I. meščanka Helena Rastelli, ki je bila rojena, kakor naš umrl presvitli cesar, dne 18. avgusta leta 1830. Rečkan slučaj!

52 let v enem polku. Pred 52 leti je vstopil kot prostak v pešpolk št. 80 Peter Čorn, sedaj narednik v imenovanem pešpolku. Peter Čorn, ki je sedaj 70 let star in še vedno opravlja vojaško službo, je služil skozi celih 52 let vedno v enem in istem polku.

Dunaj že tri tedne brez svinjskega mesa. Na dunajski svinjski sejm že cele tri tedne niso spravili skoro nobenih klavnih svinj iz Ogrskega, tako da je Dunaj že tri tedne brez svinjskega mesa.

Z vozom in konji vred padel v Donavo. Na Dunaju je 30letni voznik Ignacij Frick vozil sneg v Dunajsko. Voznik pa je ravnal tako nerodno, da je voz s konji vred zdrknil v vodotok. Tudi Frick je padel v vodo. Nek sluga ga je rešil iz neprostovoljnega kopališča. Požarna bramba je po dolgem trudu izvlekla utopljene konje in voz na suho. Konji so bili vredni do 3000 K.

Nemke in ruski vojni vjetniki. Listi pogosto poročajo o nedovoljenem preprijaznem občevanju raznih Nemk z ruskimi vojnimi vjetniki. V Muravi na Gornjem Štajerskem je bila te dni obsojena Pavlina Pirkler iz Turraha radi nedovoljenega občevanja z ruskimi vojnimi vjetniki od politične oblasti na 80 K denarne globe, oziroma na osem dni zapora.

Železničar-tat. Dunajski železničar-Ključavničar Hugo Zirekelbach je bil od dunajskega sodišča obsojen na šest let težke ječe, ker je na železnici okradel razne potnike. Dne 25. junija t. l. je vkradeč baronici Axthelm potni kovček, v katerem je bilo vrednosti za 3000 K.

Kako v Gradcu kradejo. V ponedeljek, dne 20. novembra, ob 8. uri zvečer, sta v Gradcu na obljubljeni ulici dva nedorasla graška fantalina nenadoma napadla soprego nekega dvornega svetnika in ji s silo iztrgala ročno torbico, v kateri je bilo več dragocenosti. Gradčani tožijo, da radi mladoletnih potepuhov človek na ulici ni več varen.

Passivna rezistenca — lovskih gonjačev. V graški okolici lovski gonjači niso več zadovoljni z dosedanjim višino dnevne plače. Prišli so štrajkati, a zopet drugi pa izvršujejo pasivno resistenco. Zaradi tega je v nedeljo, dne 19. t. m. v graški okolici izostalo več „glavnih“ lovov. Gonjači zahtevajo 1 do 2 K višje plače.

260krat kaznovan. Pred kazenskim sodiščem v Marijinih Varih na Češkem se je te dni zaradi goljufije zagovarjal 64letni natak Müller, doma iz Gornjega Avstrijskega. Sodišče je dognalo, da je bil ta Müller dosedaj že 260krat sodnijsko kaznovan. Sedaj mu je pa sodišče prisodilo 261. kazen v izmeri treh mesecev.

Dopisi.

Maribor. Okrajno glavarstvo je odredilo, da dobijo trgovci na deželi toliko sladkorja, da bo isti zadostoval za najnujnejše potrebe prebivalstva. Dosedaj je večinoma ves sladkor, ki je bil namenjen za okoliš mariborkega okrajnega glavarstva, bil poslan le mariborskim trgovcem, ki pa so ga dali trgovcem na kmetih le zelo borne množine. Tako je bilo ljudstvo v oddaljenih občinah mariborskega glavarstva skoro popolnoma brez sladkorja. Vodju prehranjevalnega urada mariborskega okrajnega glavarstva g. komisarju dr. Lajšiču pa se je posrečilo, dobiti tudi za kmetsko prebivalstvo več vagonov sladkorja, ki se je že nakazal posameznim trgovcem. Da pa bo za vsako občino dovolj sladkorja, se je tokrat od sladkornih kart odrezalo dva dela, tako da se bo sedaj za eno sladkorno karto dobilo samo ¾ kg sladkorja. Trgovci morajo sladkor pravično razdeljevati. Odsedaj bodo posamezni trgovci dobili le toliko sladkorja, kolikor bodo prinesli sladkornih kart. Opozarja se, da so karte, izdane za mesec november, odslej neveljavne in se sme sladkor oddajati samo na karte, ki so se izdale dne 26. novembra in veljajo do dne 23. decembra. Še enkrat pa opozarjamo, da morajo šolska vodstva dati vsaki družini toliko sladkornih kart, kolikor oseb je pri hiši.

Maribor. V petek, dne 24. novembra, je umrla gospa Ida Hausmaninger, rojena Fabiankovič, soproga tukajšnjega vintorčca, stara 61 let.

Maribor. Tedenski izkaz za nalezljive bolezni izkazuje 5 slučajev škrlatice, 8 slučajev davice in 2 slučajaja tifusa med nevojaškim prebivalstvom mariborskega mesta. — Tukajšnji trgovci so dobili dva vagona sladkorja, ki se je med nje porazdelil. Slad-

kor bodo prodajali trgovci samo proti novim sladkornim kartam. Na osebo bo prišlo ½ kilograma sladkorja na karto.

Spodnja Sv. Kungota. V petek, dne 24. novembra, ponoči je umrla 84letna Ana Temerl, bivša posestnica na Gradiški. Bolehala je več let. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 26. novembra. Rajna je bila mati vrlega našega somišljenika F. Temerla. Naj v miru počiva!

Gradec. Dne 20. novembra t. l. je umrl pri usmiljenih bratih v Gradcu č. brat Franc. Sal. Hohn v 45. letu svoje starosti. Kot vodja bolnice je bil sila priljubljen vsled svoje prikupljive uljudnosti in postrežljivosti. Sušica je krepkemu možu pretrgala nit življenja. Pogreb je bil dne 22. novembra popoln ob štirih zelo veličasten. Vodil ga je ob asistenci svetih duhovnikov vlč. o. Alfonz na steineldsko pokopališče. Razven skoraj polnoštevilno se udeležujočih č. gg. sobratov je istega spremljalo še veliko število raznih drugih redovnikov, kakor: č. oo. minoritov, frančiškanov, dominikancev, servitov, in lazaristov. V cerkvi izmed raznih odličnih sožalnikov smo opazili tudi premil. g. prelata, c. in kr. vojne superiorja Antona Jaklič ter mnogo svetnih duhovnikov. Požrtvovalni usmiljeni brat Frančišek — počivaj v miru!

Rihtarovci pri Gornji Radgoni. Pri posestniku Antonu Kosi, ki se nanaja pri vojaki, je izbruhnil požar, ki je uničil gospodarsko poslopje s svinjaki in vsemi spraviljenimi pridelki vred. Hišo so sosedje rešili. Tudi hiša sosedja Franca Pelc je bila v veliki nevarnosti. Škoda znaša 2400 K, zavarovalna svota pa samo 840 K.

Ljutomer. Dne 25. t. m. je umrl v starosti 49 let tukajšnji trgovec Maksimilijan Hönigmann.

Središče. „Narod, ki ne zna ceniti svojih velikih mož, velikih mož vreden ni.“ Ta ostra obsodba nekega slovenskega rodoljuba pač ne more zadeti našo mladino. Še predno so časniki opozorili, so se že naša dekleta spomnila, da dne 24. listopada preteče 10 let, kar je zatisnil svoje trudne oči narodni ljubljene Simon Gregorčič. Vsa čast tako dobro misleči mladini! Proslavili smo dne 19. listopada to desetletnico tako-le: Ob lepi, prav okusno okrašeni sliki Simona Gregorčič so zapela dekleta: „Eno devojle bom ljubil“ tako v srce segajoče, da se je zdela, da slišimo Gregorčiča, tega domoljuba samega. Predočili smo si v prvem govoru nemirno življenje pesnikovo, v drugem prav lepem pa je nam Marija Črček s svojo živo besedo pokazala pesnika v njegovih pesmih. V duhu smo spremljali pesnika tja v rojstni mu kraj, na pokopališče Sv. Lovrenca, kjer počivajo sedaj njegovi telesni ostanki. Deklamirala se je pesen „Pastir“, pela pesem „Nazaj v planinski raj!“, da se veselimo z brezskrbnim pastirčkom, ko glasno pojoč je črede očetove je pasel, da se veselimo z njim nad domačim planinskim rajem. Sledila je deklamacija „Na potujčeni zemlji“, da čutimo s pesnikom nesrečo, da „tuj narod tod se širi zdaj, naš raj je tujecv zdaj lastnina.“ Pesnik že se čuti na potujčeni zemlji, mi, po 10 letih, smo pa to v resnici doživeli, odkar nam je ugrabil Lah solčno Gorico. Ni imel miru na zemlji, nimajo ga njegovi telesni ostanki pod zemljo, upamo pa, da ga je našla njegova duša pri Bogu. Deklamirala se je Gregorčičeva oporoka: „Mojo srčno kri škropite.“ Njegove poezije, ki nam jih je dala leta 1908 Mohorjeva družba, so te cvetke, ki so se rodile v njegovi srčni krvi. Zapela so naša dekleta še „Bratje, v kolo se vstopimo“, da si damo roke, srca k zavezji zdaj, da hočemo pesnikovo oporoko vedno spoštovati, njegove poezije skrbno čuvati, da:

Deve zorne, dečki zali
Brali bodo rože te —
In srce jim bo ogrelo
Cvetje, vzraslo iz krvi,
Da za rod in dom plantelo
Bode jim do konca dni!

Slov. Bistrica. Tukajšnje veleposestvo „Eppingerhof“ je kupil Nemeč Franc Juchart za 165.000 K. Veleposestvo je bilo dosedaj v slovenskih rokah.

Celje. Dne 14. t. m. ponoči je izbruhnil v gospodarskih poslopih posestnika Andreja Podrgajsa in posestnice Marije Lužer v Razgorju, občina Skotlja vas, požar. Podrgajsi so poleg gospodarskega poslopja zgoreli še skoro vsi spravljene pridelki. Podrgajsi ima škode čez 16.000 K. Ogenj je skoro gotovo zanetil hudobna roka. — Te dni so prišli 16letnega A. Blasutto in 12letnega Domenika Erabetto, ki sta na sumu, da sta kriva požarov v celjski okolici. Izročili so ju okrožni sodniji. Mlada požigalca sta laškega pokolenja.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

**sprejema prijave za
peto avstrijsko vojno posojilo**

ter daje potrebna pojasnila vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne ter od 3. do 6. ure popoldne 786